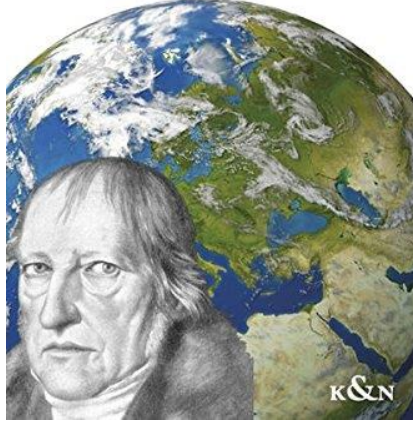

Christian Hofmann

Dialektik der Moderne

Globalisierung und Kultur aus Sicht der
Philosophie Hegels und das Beispiel
der Islamischen Revolution im Iran

دیالکتیکِ مدرنیته

جهانشمولی و فرهنگ از منظر فلسفه هگل،

و نمونه انقلاب اسلامی در ایران

کریستیان هُفمان

فهرست

پیشگفتار

نمایه آثار هگل

۱. مقدمه

بخش نخست: هگل و مدرنیته

۲. موضوع و روش

۲, ۱. مدرنیته چیست؟ درآمدی به تاریخ مدرنیته و مفهوم آن

۲, ۱, ۱. مفهوم تاریخی مدرنیته

۲, ۱, ۱, ۱. بذر مدرنیته: از قرون وسطی تا عصر روشنگری

۲, ۱, ۱, ۲. تحقق مدرنیته و مشکل آن

۲, ۱, ۲. مدرنیته چونان شمشیر دو لبه: رهایی از تملک سنت و

از خودبیگانگی

۲, ۱, ۳. اصل سوبرکتیویته به مثابه بنیاد مدرنیته «تکنولوژیک» و

مدرنیته «فرهنگی»

۲, ۱, ۴. «دیالکتیک مدرنیته» و «پست مدرن»

۲, ۲. دیالکتیک چیست؟ در باب ایجاد پیوندی با «روش» هگل

۲, ۲, ۱. مبانی اندیشه هگل در اندیشه باستان و عصر جدید

۲, ۲, ۲. منطق دیالکتیکی و دستگاه در نزد هگل

۲, ۲, ۳. در باب برخی اصطلاحات

۲, ۲, ۴. نقد به هگل: «فقدان بی‌نهایت هستی»

۲, ۲, ۴, ۱. نقد هگلیان جوان و رفع خودبخودی آن

۲, ۲, ۴, ۲. انتقادات به هگل: غیرعلمی بودن، تسری منطق به

همه چیز، ضد فرد بودن

۲, ۲, ۵. معاصرت هگل: فلسفه تاریخ به مثابه از آن خودکردن واقعیت

بالفعل

۲, ۲, ۶. بر نهاد مبتنی بر فلسفه تاریخ درباره کل‌گرایی انضمامی

۲, ۳. دیالکتیک و تاریخ

۲, ۳, ۱. سرچشمه‌های فلسفه تاریخ

۲, ۳, ۲. بنیادذهنی گونه‌ای تاریخ کل‌گرایانه توسط کانت، ایدئالیسم

آلمانی

۲,۳,۳. شکاکیت فلسفه تاریخی

۲,۳,۴. دیالکتیک و تاریخ در روزگار ما

۳. هگل و دیالکتیک انقلاب

۳,۱. روح و تاریخ

۳,۱,۱. اندیشه بنیادین هگل درباره گونه‌ای متافیزیک آزادی

۳,۱,۱,۱. اروپامحورمداری هگل و حرکت از آسیا به اروپا

۳,۱,۱,۲. آغاز «خورشید پرونی» با فرهنگ‌های غالب

آسیایی

۳,۱,۱,۳. آغاز «خورشید درونی» سوبژکتیویته در نزد

یونانیان

۳,۱,۱,۴. روم و مسیحیت: از خودبیگانگی پرونی و آزادی

درونی

۳,۱,۱,۵. سوبژکتیویته نیازمند فرساخت ژرمن‌ها

۳,۱,۱,۶. جزء‌گرایی مختص باختر و کل‌گرایی جهان اسلام

۳,۱,۱,۷. نظریه منفی جنگ‌های صلیبی و سحرگاه روح مدرن

۳,۱,۱,۸. از رفرماسیون تا انقلاب

۳,۱,۲. سوبژکتیویته و کلیت به مثابه اصول مدرنیته

۳,۱,۳. دیالکتیک روشنگری

۳,۱,۴. مسئله وضعیت سیاسی: در میانه «لیبرالیسم» و

«رفرماسیون»

۳,۲. هگل و روزگار او

۳,۲,۱. روح زنده و چالش انقلاب

۳,۲,۲. خرد و واقعیت بالفعل

۳,۲,۳. حق، اخلاق و عرف به مثابه هیئات خودتعیین‌بخشی

۳,۲,۴. حاشیه ۱: نقد هگل به سوبژکتیویسم «رمانتیک» (پُگه‌لِر)

۳,۲,۵. خانواده، جامعه و دولت به مثابه هیئات توسعه عرف

۳,۲,۶. حاشیه ۲: جامعه مدرن و نفی «رمانتیک» آن (ریتر)

۳,۲,۷. دولت مدرن به مثابه کلیت انضمامی، مشروطه و مشارکت

۳,۲,۸. گرایش بنیادین هگل مبتنی بر کل‌گرایی: روح‌های جزئی و روح

کلی

۳,۳. تاریخ مدرن و دیالکتیک آن

۳,۳,۱. تاریخ مدرن یا تاریخ پسا هگل

- ۳,۳,۲. مارکس و مادیت‌بخشی به روح
- ۳,۳,۳. از هگل تا فوکویاما: به رسمیت‌شناسی بدون روح
- ۳,۳,۴. فرهنگ‌میناباوری هانتینگتون: جوهر تهی‌شده از روح
- ۳,۳,۵. «جامعه جهانی» و فرساخت به جانب کل‌گرایی انضمامی
- بخش دوم: مدرنیته، جهانشمولی و فرهنگ از نظرگاه هگل
۴. جهانشمولی و توسعه در نظرگاه فلسفه تاریخ
- ۴,۱. استعمار و جهانشمولی
- ۴,۱,۱. نقش استعمار در فلسفه تاریخ هگل (همچنین نزد مارکس)
- ۴,۱,۲. استعمارزدایی و فرساخت دولت‌ها
- ۴,۱,۳. جهانشمولی به مثابه برداشته‌شدن مرزهای جامعه مدنی، و عرف دوباره‌شده
- ۴,۲. کل‌گرایی و جزء‌گرایی
- ۴,۲,۱. درباره مدعای کل‌گرایانه مدرنیته
- ۴,۲,۲. ملت و هویت در جهان پسااستعمار
- ۴,۲,۳. تشخیص رتیر در باب اروپایی‌سازی به مثابه دوبارگی
- ۴,۲,۴. ویژگی «رمانتیک» گفتار «ضد غرب»
- ۴,۲,۵. حاشیه ۳: درباره دو مفهوم «فرهنگ» و «تمدن»
- ۴,۲,۶. کلیت نفي جزء‌گرایانه مدرنیته
- ۴,۳. توسعه به مثابه فرساخت
- ۴,۳,۱. فائق‌شدن بر دوبارگی از راه فرساخت مبتنی بر علوم انسانی (رتیر)
- ۴,۳,۲. فلسفه روح هگل به مثابه نظریه فرساخت
۵. انضمامی‌شدن مدرنیته در فرهنگ جهان اسلام
- ۵,۱. مدرنیته در جهان اسلام
- ۵,۱,۱. هجوم مدرنیته از طریق امپریالیسم و واکنش جهان اسلام به آن
- ۵,۱,۲. تغییر پارادایم پسااستعماری: از ناسیونالیسم سکولار تا اسلام‌گرایی
- ۵,۱,۳. هگل و «انقلاب شرق»
- ۵,۱,۴. روح مطلق: خدامداری و سوژکتیویته
- ۵,۱,۵. شعر فارسی و دیگر نظرگاه‌های فرایند از آن خودکردن یک فلسفه سوژکتیویته

- ۵،۱،۶. روح ابژکتیو: عرف اسلامی و جامعه مدنی
- ۵،۱،۷. اسلام‌گرایی به مثابه یک واکنش رمانتیک و اعتراض امر جزئی
- ۵،۲. ایران به عنوان مثالی از چالش با مدرنیته
- ۵،۲،۱. درباره تاریخ ایران
- ۵،۲،۱،۱. بنیان‌گذاری عرف شیعی توسط صفویه به مثابه
دین مختص دولت حاکم
- ۵،۲،۱،۲. عرفان: صوفیه و مکتب اصفهان
- ۵،۲،۱،۳. هجوم مدرنیته و جامعه مدنی در دوران قاجار
- ۵،۲،۱،۴. انقلاب مشروطه و تعارض میان حق انسان و حق
خداوند
- ۵،۲،۱،۵. مدرن‌سازی دیکتاتورمآبانه رضا شاه پهلوی
- ۵،۲،۱،۶. شکست مجدد مدرن‌سازی دستوری در دوران
محمد رضا شاه پهلوی
- ۵،۲،۱،۷. انقلاب اسلامی
- ۵،۲،۱،۸. ژاکوبینیسم دینی
- ۵،۲،۲. درباره قانون اساسی جمهوری اسلامی و مبناهای نظری آن
- ۵،۲،۲،۱. ایدئولوژی‌سازی انقلابی عرف شیعی توسط
آیت‌الله خمینی
- ۵،۲،۲،۲. افلاطون‌گرایی مستتر در نظریه ولایت فقیه
- ۵،۲،۲،۳. درباره نقد الهیات سیاسی
- ۵،۲،۳. اهمیت فلسفه برای سیاسی‌سازی اسلام
- ۵،۲،۳،۱. برگشتن ورق به جانب گفتار بومی‌گرایی برای
دستیابی به «اصالت فرهنگی»
- ۵،۲،۳،۲. بومی‌گرایی اجتماعی-انقلابی و مدرن‌گراییانه شریعی
- ۵،۲،۳،۳. نقدهای بومی‌گراییانه مبتنی بر سنت به مدرنیته از
جانب نصر
- ۵،۲،۳،۴. حفظ و رفع مفهوم متقابل بومی‌گرایی در نزد شایگان
- ۵،۲،۴. گرایش‌های مباحث پساانقلابی
- ۵،۲،۴،۱. با هایدگر و پوپر در میانه بومی‌گرایی و کل‌گرایی
(داوری، سروش)
- ۵،۲،۴،۲. ایمان و دانستن و مسئله سوژکتیویته (سروش،
شبستری)

- ۵,۳. خلاصه: در باب دیالکتیک جهانشمولی (فرهنگی)
۶. نتیجه: دیالکتیک مدرنیته
- ۶,۱. روح ابژکتیو: کل‌گرایی انضمامی به‌مثابه وحدت در عین کثرت
- ۶,۲. روح مطلق و امر دست‌نیافتنی
- ۶,۲,۱. سکولاریسم و پساسکولاریسم
- ۶,۲,۲. متافیزیک پس از هگل
- ۶,۲,۳. آزادی و امر مطلق
- فهرست منابع